

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI PLANOWANIA PRZY RADZIE MINISTRÓW I MINISTRA FINANSÓW

z dnia 2 marca 1963 r.

w sprawie planowania w zakresie naprawiania szkód górniczych oraz tworzenia przez przedsiębiorstwa górnicze funduszy na pokrycie kosztów naprawiania szkód górniczych i dokonywania wypłat z tych funduszy.

Na podstawie art. 68 i art. 69 ust. 1 i 2 dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113) zarządza się, co następuje:

I. Sposób i tryb planowania w zakresie naprawiania szkód górniczych.

§ 1. Użyte w dalszych przepisach zarządzenia określenie „Prawo górnicze” oznacza dekret z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113).

§ 2. 1. Przedsiębiorstwa górnicze, które zgodnie z przepisami Prawa górniczego są zobowiązane do ponoszenia kosztów naprawiania szkód górniczych, powinny opracowywać wieloletnie i roczne plany w zakresie naprawiania szkód górniczych, zwane dalej „planami napraw szkód górniczych”.

2. Plany wymienione w ust. 1 ujmują na okres objęty planem całokształt zadań przedsiębiorstwa górniczego w zakresie naprawiania szkód górniczych w granicach obowiązków określonych przez Prawo górnicze, jak również w zakresie ustanowionych orzeczeniami i zarządzeniami komisji do spraw szkód górniczych obowiązków wykonania robót zabezpieczających nieruchomości, budynki lub inne części składowe nieruchomości przed rozszerzeniem się szkód górniczych oraz robót zapobiegających powstaniu szkód górniczych.

3. Planami napraw szkód górniczych nie obejmuje się szkód górniczych:

- 1) powstałych w nieruchomościach, których gospodarczy charakter zmieniony został w sposób istotny bez zezwolenia wymaganego prawem,

- 2) powstałych w trwałych budowlach i urządzeniach wzniesionych lub przebudowywanych bez zezwolenia wymaganego prawem lub niezgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu,
- 3) uznanych przez Radę Ministrów za szkody górnicze o szczególnie dużym zasięgu lub rozmiarze.

§ 3. 1. Plany napraw szkód górniczych stanowią część wieloletnich i rocznych planów gospodarczych przedsiębiorstw górniczych.

2. Plany napraw szkód górniczych opracowuje się w ramach i w terminach obowiązujących dla opracowania planów gospodarczych przedsiębiorstw górniczych i zgodnie z obowiązującymi przepisami w sprawie opracowania wieloletnich i rocznych planów gospodarczych przedsiębiorstw górniczych. Plany napraw szkód górniczych powinny być uzgodnione z właściwymi prezydiami powiatowych (miejskich) rad narodowych.

3. Przedsiębiorstwa górnicze łącznie z planem napraw szkód górniczych powinny w odpowiednich częściach swego planu gospodarczego określić środki niezbędne do wykonania ich zadań rzeczowych ustalonych w planie napraw szkód górniczych, w szczególności w zakresie zaopatrzenia materiałowego, zatrudnienia i funduszu płac.

§ 4. Zadania w zakresie naprawiania szkód górniczych należy określać w planie w ujęciu wartościowo-rzeczowym.

§ 5. 1. Plan napraw szkód górniczych obejmuje:

- 1) wykonanie napraw przez przywrócenie uszkodzonych obiektów do stanu poprzedniej użyteczności,
- 2) budownictwo zastępcze,
- 3) roboty zabezpieczające,
- 4) roboty zapobiegawcze,
- 5) odszkodowania pieniężne,
- 6) bezpłatne dostarczanie wody,
- 7) przeniesienia budynków gospodarczych (art. 45 ust. 9 Prawa górniczego),
- 8) szczególne naprawy szkód górniczych,
- 9) inne nie wymienione w pkt 1—8.

2. Plany napraw szkód górniczych powinny być ujęte w podziale na: inwestycje, kapitalne remonty oraz na działalność nie mającą charakteru inwestycji i kapitalnych remontów.

§ 6. 1. Wieloletnie plany napraw szkód górniczych powinny zapewnić planowe naprawienie szkód górniczych z lat ubiegłych, jak również szkód górniczych, które powstaną w okresie objętym planem. Wieloletnie plany określają w rozbiu na poszczególne lata globalne kwoty przewidywanych kosztów naprawienia szkód górniczych oraz orientacyjny podział tych kosztów według określonego w § 5 rodzaju szkód górniczych, z podziałem na inwestycje, kapitalne remonty i inne.

2. Wieloletnie plany napraw szkód górniczych opracowuje się na podstawie planowanej eksploatacji górniczej w wieloletnim planie gospodarczym przedsiębiorstwa górniczego przy uwzględnieniu stanu zabudowy powierzchni w zasięgu wpływów zamierzonej eksploatacji górniczej oraz danych analitycznych i statystycznych.

§ 7. 1. Przedsiębiorstwa górnicze powinny załączać do wieloletnich planów napraw szkód górniczych zestawienie podstawowych środków niezbędnych do wykonania planowych zadań rzeczowych, a przewidzianych we właściwych częściach wieloletniego planu gospodarczego przedsiębiorstwa.

2. Określenie podstawowych środków niezbędnych do planowego naprawienia szkód górniczych, w szczególności w zakresie zaopatrzenia materiałowego, zatrudnienia i funduszu płac, może być oparte na orientacyjnych wskaźnikach ustalonych zależnie od wysokości i przedmiotu szkody górniczej oraz od sposobu i zakresu naprawienia szkody górniczej.

3. Orientacyjne wskaźniki, o których mowa w ust. 2, ustalają ministrowie, którym podlegają przedsiębiorstwa górnicze, z uwzględnieniem specyfiki szkód górniczych i stosowanej techniki górniczej dla określonych metod eksploatacji złóż kopalin.

§ 8. 1. Roczne plany napraw szkód górniczych konkretyzują i aktualizują na dany rok ustalenia wieloletniego planu napraw szkód górniczych.

2. Roczne plany napraw szkód górniczych opracowuje się w ujęciu wartościowym i rzeczowym z podziałem na inwestycje, kapitalne remonty i inne.

3. Roczne plany sporządza się na podstawie ustaleń wieloletniego planu napraw szkód górniczych, ustaleń wynikających z rocznego narodowego planu gospodarczego, ewidencji szkód górniczych ujawnionych przed dniem sporządzenia planu oraz przewidywań szkód górniczych, które powstaną w okresie objętym planem. Roczny plan powinien przede wszystkim uwzględniać zadania w zakresie naprawiania szkód górniczych ustalonych prawomocnymi orzeczeniami i tymczasowymi zarządzeniami komisji do spraw szkód górniczych, którym nadano moc natychmiastowej wykonalności, oraz ugodami zarejestrowanymi przez tę komisję.

§ 9. Roczne plany napraw szkód górniczych z zastosowaniem podziału określonego w § 5 ust. 2 należy opracować według następującego układu:

- 1) grupy poszkodowanych:
  - jednostki państwowe,
  - jednostki niepaństwowe,
  - szkody własne przedsiębiorstwa górniczego,
- 2) profilaktyka planowa,
- 3) rezerwa planowa,
- 4) sposób naprawienia szkody górniczej:
  - naprawienie szkody przez wypłatę odszkodowania pieniężnego,
  - naprawienie szkody przez wykonanie robót budowlano-montażowych siłami własnymi przedsiębiorstwa górniczego i oddzielenie w formie zleceniowej,
  - naprawienie szkody w inny sposób (przeniesienie budynków, dostarczenie gruntów zamiennych itd.),
- 5) przedmiot naprawy:
  - w budynkach mieszkalnych:
    - państwowych,
    - innych (spółdzielni, osób prywatnych),
  - w budynkach niemieszkalnych,
    - w tym: państwowych,
    - w pozostałych środkach trwałych,
      - w tym: w urządzeniach komunalnych,
      - w płonach i uprawach rolnych,
      - w innych.

§ 10. Plan roczny zawiera rezerwę określoną w kwocie globalnej, nie przekraczającą 7% planowanych kosztów naprawienia szkód górniczych w danym roku. Wysokość rezerwy planowej określa jednostka nadrzędna nadzorująca przedsiębiorstwo górnicze. Rezerwa planowa przeznaczona jest na pokrycie nie objętych planem przedsiębiorstwa górniczego kosztów naprawienia szkód górniczych, robót zapobiegawczych lub zabezpieczających, a których pokrycie stało się konieczne i obowiązkowe w trakcie realizacji planu.

§ 11. Przepis § 7 stosuje się odpowiednio przy opracowaniu rocznego planu napraw szkód górniczych.

§ 12. 1. Przedsiębiorstwo górnicze opracowuje roczny plan napraw szkód górniczych łącznie z rocznym planem techniczno-ekonomicznym przedsiębiorstwa. Przy czym równocześnie z dokonaniem korekty wskaźników planu stosownie do ostatecznych zadań planowych i środków do ich wykonania otrzymanych od jednostki nadrzędnej, a wynikających z narodowego planu gospodarczego, przedsiębiorstwo górnicze powinno uaktualnić zadania planowe na dzień 31 stycznia każdego roku w zakresie przewidywanych szkód

objętych projektem planu oraz w zakresie zadań wynikających z poślizgu rzeczowego i finansowego z roku ubiegłego. Przedsiębiorstwo górnicze wprowadzając korektę zadań w zakresie naprawiania szkód górniczych powinno równocześnie dokonać stosownych korekt w innych częściach planu techniczno-ekonomicznego, jak np. w zakresie zaopatrzenia materiałowo-technicznego oraz zatrudnienia i funduszu plac.

2. Naprawy szkód górniczych mające charakter inwestycji lub kapitalnych remontów powinny być włączane do odpowiednich części planów gospodarczych przedsiębiorstwa górniczego w zakresie inwestycji i kapitalnych remontów.

§ 13. Przedsiębiorstwo górnicze powinno w planach operatywnych określać imiennie obiekty objęte planem napraw szkód górniczych.

§ 14. Jednostki organizacyjne zobowiązane do wykonania naprawy szkody górniczej powinny w zakresie napraw szkód górniczych zapewnić sobie terminowe sporządzenie niezbędnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej oraz zapewnić sobie wykonawstwo robót remontowo-budowlanych.

§ 15. Przedsiębiorstwo górnicze przesyła projekt planu napraw szkód górniczych do:

- 1) jednostki nadrzędnej w trzech egzemplarzach,
- 2) właściwej komisji do spraw szkód górniczych w jednym egzemplarzu,
- 3) właściwego prezydium miejskiej (powiatowej) rady narodowej w jednym egzemplarzu,
- 4) banku finansującego eksploatację przedsiębiorstwa górniczego w jednym egzemplarzu,
- 5) Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w jednym egzemplarzu.

§ 16. 1. Przedsiębiorstwo górnicze sporządzające plan napraw szkód górniczych, po przekazaniu projektu planu swej jednostce nadrzędnej, obowiązane jest przelać każdemu zobowiązanemu na podstawie art. 51 ust. 1 Prawa górniczego do dokonania naprawy szkód górniczych na koszt przedsiębiorstwa górniczego wyciąg z projektu planu w zakresie dotyczącym jego naprawy, a po zatwierdzeniu planu — wyciąg z tego planu. Przedsiębiorstwo górnicze łącznie z wyciągiem z zatwierdzanego planu napraw szkód górniczych zobowiązane jest przekazać zobowiązanemu do dokonania naprawy na koszt przedsiębiorstwa górniczego odpowiedni limit nakładów na naprawienie szkody górniczej. Przekazanie środków finansowych następuje w trybie przewidzianym w § 25.

2. Zobowiązani z mocy art. 51 ust. 1 Prawa górniczego do naprawienia szkód górniczych na koszt przedsiębiorstwa górniczego obowiązani są wykonanie tych napraw ująć swoimi planami techniczno-ekonomicznymi na najbliższy rok objęty planem, zgodnie z ogólnymi przepisami o planowaniu remontów i inwestycji.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do jednostek spółdzielczych upoważnionych stosownie do art. 52 ust. 3 Prawa górniczego przez przedsiębiorstwo górnicze do naprawienia szkody górniczej.

§ 17. 1. Jednostki nadrzędne przedsiębiorstw górniczych (zjednoczenia) sporządzają zestawienia zbiorcze projektów planów napraw szkód górniczych z podziałem na inwestycje, kapitalne remonty i inne i wraz ze swoją opinią przesyłają właściwemu ministerstwu, Komisji Planowania przy Radzie Ministrów oraz zainteresowanym prezydiom wojewódzkich rad narodowych.

2. Ministerstwa nadzorujące przedsiębiorstwa górnicze, które sporządzają plany napraw szkód górniczych finansowane z funduszu szkód górniczych, opracowują projekt resortowego planu napraw szkód górniczych z podziałem na poszczególne zjednoczenia.

3. Zestawienia zbiorcze projektów planów napraw szkód górniczych (ust. 1) oraz projekty resortowych planów na-

praw szkód górniczych sporządza się w terminach i według wzorów ustalonych w instrukcjach w sprawie opracowania projektu narodowego planu gospodarczego na dany rok.

4. Ministerstwa określone w ust. 2 zamieszczają w odpowiednich częściach projektu rocznego resortowego planu gospodarczego środki zapewniające wykonanie planowych zadań resortu w zakresie naprawiania szkód górniczych.

§ 18. Przedsiębiorstwo górnicze zawiadamia po zatwierdzeniu planu naprawy szkód górniczych poszkodowanych o wysokości kwoty przewidzianej w planie na pokrycie kosztów naprawienia szkody górniczej, a zatwierdzone plany napraw szkód górniczych przesyła do wiadomości jednostek wymienionych w § 15.

§ 19. Jeżeli przedsiębiorstwo górnicze zobowiązane jest do wykonania naprawienia szkody górniczej, powiadamia niezwłocznie poszkodowanego o terminie przystąpienia do robót budowlano-montażowych przy wykonawstwie systemem gospodarczym, a przy wykonawstwie zleceńowym przedsiębiorstwo górnicze zobowiązane jest, stosownie do ustaleń wojewódzkiej komisji rozdziału robót, udzielić odpowiednich zleceń wykonawcom i powiadomić o tym zainteresowanych.

II. Sposób tworzenia przez przedsiębiorstwa górnicze funduszy na pokrycie kosztów naprawiania szkód górniczych oraz warunki i sposób dokonywania wypłaty sum z funduszu szkód górniczych.

§ 20. 1. Przedsiębiorstwa górnicze, których roboty górnicze powodują częste powstawanie szkód górniczych, obowiązane są do tworzenia funduszu szkód górniczych.

2. Fundusz szkód górniczych tworzy się ze środków obrotowych przedsiębiorstwa górniczego w drodze obciążania kosztów planowanej do wydobycia na dany rok ilości kopaliny odpowiednim narzutem na każdą tonę lub inną stosowaną jednostkę naturalną kopaliny.

3. Właściwy minister, w ramach ogólnej sumy funduszu szkód górniczych, określonej w trybie przewidzianym dla ustalenia zadań narodowego planu gospodarczego i budżetu (planu finansowego), ustala corocznie wysokość średniego narzutu na jedną tonę lub na inną jednostkę naturalną kopaliny dla danej gałęzi górnictwa.

4. Wysokość narzutu dla poszczególnych przedsiębiorstw górniczych określa jednostka nadrzędna w ramach ustalonego dla niej wskaźnika.

5. Wskaźnik określający wysokość narzutu z tytułu szkód górniczych przekazuje się przedsiębiorstwom w terminach obowiązujących w zakresie przekazywania wskaźników narodowego planu gospodarczego.

§ 21. 1. Przedsiębiorstwo górnicze akumuluje środki funduszu szkód górniczych na odrębnym rachunku bankowym (w ramach funduszy specjalnych) pod nazwą „fundusz szkód górniczych”. Fundusz ten podlega wyodrębnieniu w sprawozdawczości finansowej przedsiębiorstwa.

2. Akumulacja środków na rachunku funduszu szkód górniczych następuje miesięcznie, w terminie do 20 każdego miesiąca, w wysokości 1/12 kwoty planowanego na dany rok funduszu szkód górniczych.

3. Środki finansowe zakumulowane na rachunku funduszu szkód górniczych, a nie wykorzystane w danym roku, pozostają do dyspozycji przedsiębiorstwa górniczego i uwzględniane są przy określaniu wysokości narzutu na rok następujący dla sfinansowania zadań w roku objętym planem oraz poślizgu rzeczowego z roku ubiegłego.

§ 22. 1. Jeżeli pozostałość środków finansowych z roku ubiegłego pokrywa zapotrzebowanie określone w planie napraw szkód górniczych na rok następujący, wstrzymuje się dalszą akumulację środków funduszu szkód górniczych.

2. Jeżeli zakumulowane przez przedsiębiorstwo górnicze środki na rachunku funduszu szkód górniczych są niewystar-

czające dla pokrycia zobowiązań przedsiębiorstwa górniczego z tytułu naprawienia szkód górniczych, bank finansujący może udzielić temu przedsiębiorstwu kredytu antycypacyjnego do wysokości planowanej na dany rok akumulacji środków funduszu szkód górniczych, a w uzasadnionych przypadkach, na wniosek zatwierdzony przez jednostkę nadzrędną przedsiębiorstwa, również na poczet akumulacji roku przyszłego.

§ 23. Jeżeli zjawisko szkód górniczych nie występuje przez czas dłuższy niż dwa lata, a uprzednio powstałe szkody zostały naprawione, ewentualną pozostałość środków funduszu szkód górniczych przekazuje przedsiębiorstwo górnicze na własny rachunek funduszu rozwoju.

§ 24. 1. Przedsiębiorstwo górnicze pokrywa ze środków finansowych zakumulowanych na rachunku funduszu szkód górniczych zobowiązania z tytułu naprawiania szkód górniczych, określone orzeczeniem lub zarządzeniem tymczasowym komisji do spraw szkód górniczych albo ugodą, oraz koszty usunięcia szkód górniczych w obiektach własnych przedsiębiorstwa górniczego.

2. Koszty określone w ust. 1 mogą być w uzasadnionych przypadkach zwiększone przez właściwą komisję do spraw szkód górniczych w trybie przewidzianym w art. 60 Prawa górniczego.

§ 25. Wyplata sum z rachunku funduszu szkód górniczych dokonywana jest według następujących zasad:

- 1) jednostkom zobowiązanym na podstawie art. 51 Prawa górniczego do bezpośredniego naprawienia szkód górniczych oraz jednostkom spółdzielczym upoważnionym stosownie do art. 52 ust. 3 Prawa górniczego do bezpośredniego naprawienia szkody — przedsiębiorstwo górnicze przekazuje kwoty określone orzeczeniem lub zarządzeniem właściwej komisji do spraw szkód górniczych albo w zarejestrowanej ugodzie, w terminach wynikających z harmonogramu robót, pod warunkiem że naprawa szkody górniczej została objęta właściwym planem zobowiązanego i została już rozpoczęta,
- 2) w pozostałych przypadkach wykonywania napraw szkód górniczych przedsiębiorstwo górnicze dokonuje wypłat w trybie określonym przepisami o rozliczeniach za dostawy, roboty i usługi oraz zgodnie z zasadami rozliczeń za roboty budowlano-montażowe.

§ 26. Przedsiębiorstwo górnicze tworzące fundusz szkód górniczych pokrywa koszty wykonania napraw szkód górniczych systemem gospodarczym w ciężar środków obrotowych, refundując je następnie ze środków funduszu szkód górniczych.

§ 27. 1. Przy wypłacie pieniężnego odszkodowania za szkodę górniczą stosuje się przepisy rozporządzenia Rady Ministrów wydanego na podstawie art. 45 ust. 10 Prawa górniczego.

2. Przedsiębiorstwo górnicze wypłaca sumy z rachunku funduszu szkód górniczych w wysokości rzeczywistych kosztów naprawienia szkody górniczej, nie wyższe jednak od kwoty ustalonej jako ostateczny koszt naprawienia szkód górniczych w orzeczeniu komisji do spraw szkód górniczych bądź w ugodzie zawartej zgodnie z art. 61 Prawa górniczego.

III. Sposób pokrywania kosztów naprawienia szkód górniczych przez przedsiębiorstwa górnicze, które nie tworzą funduszu szkód górniczych.

§ 28. 1. Przedsiębiorstwa górnicze, których roboty górnicze powodują jedynie sporadyczne występowanie szkód górniczych, nie tworzą funduszu szkód górniczych.

2. W razie wystąpienia szkody górniczej, koszty jej naprawienia przedsiębiorstwa te pokrywają bezpośrednio ze środków obrotowych w ciężar strat nadzwyczajnych.

3. Przy analizie wyniku gospodarczego przedsiębiorstwa w związku z ustalaniem wysokości funduszu zakładowego i funduszu premiowego, wynik gospodarczy przedsiębiorstwa należy odpowiednio zwiększyć o straty nadzwyczajne, o których mowa w ust. 2, z wyłączeniem przypadków, gdy szkoda powstała z winy przedsiębiorstwa.

§ 29. Koszty naprawienia szkód górniczych powstałych w czasie i w wyniku budowy zakładu górniczego obciążają koszty własne wykonawcy robót. W razie udowodnienia przez wykonawcę robót, że szkoda powstała nie z jego winy, koszty naprawienia szkody górniczej pokrywane są ze środków planu inwestycyjnego.

IV. Ewidencja szkód górniczych i sprawozdawczość z naprawienia szkód górniczych.

§ 30. Przedsiębiorstwo górnicze prowadzi ewidencję szkód górniczych powstałych wskutek własnych robót górniczych oraz sprawozdawczość z naprawiania szkód górniczych.

§ 31. 1. Ewidencja szkód górniczych powinna obejmować wszystkie zgłoszone w obowiązującym terminie szkody górnicze, co do których nie ma wątpliwości, że spowodowane zostały robotami górniczymi przedsiębiorstwa, przede wszystkim zaś szkody ustalone prawomocnymi orzeczeniami komisji do spraw szkód górniczych oraz zarejestrowanymi przez te komisje ugodami stron; ewidencja powinna ponadto obejmować zabezpieczające i zapobiegawcze roboty wynikające z orzeczeń lub zarządzeń tymczasowych komisji do spraw szkód górniczych.

2. Ewidencja powinna zawierać w podziale na grupy poszkodowanych i rodzaje szkód:

- 1) określenie uszkodzonych obiektów i daty ujawnienia i zgłoszenia szkody,
- 2) określenie przewidywanego sposobu naprawy,
- 3) orientacyjny i ostateczny koszt naprawienia szkody,
- 4) przewidywany i faktyczny termin naprawienia szkody.

Właściwi ministrowie mogą ustalić szczegółowe zasady i tryb prowadzenia ewidencji szkód górniczych.

§ 32. 1. Sprawozdawczość w zakresie naprawienia szkód górniczych powinna obejmować zakres i sposób realizacji planów napraw szkód górniczych zarówno pod względem rzeczowym (wykonania określonych remontów, inwestycji zastępczych, robót zabezpieczających i zapobiegawczych), jak i finansowym (koszty napraw).

2. Główny Urząd Statystyczny w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministrem Finansów unormuje prowadzenie sprawozdawczości w zakresie szkód górniczych.

V. Przepisy końcowe.

§ 33. Ilekroć przepis zarządzenia mówią o właściwych ministrach, rozumie się przez to również kierowników urzędów centralnych nadzorujących przedsiębiorstwa podlegające Prawu górniczemu.

§ 34. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów:
St. Jędrzychowski

Minister Finansów: J. Albrecht